

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ І
КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»**

**Палій Анатолій Павлович
Завгородній Андрій Іванович
Стегній Борис Тимофійович
Палій Андрій Павлович**

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
КОНТРОЛЮ РОЗРОБКИ ТА
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ
ДЕЗІНФЕКЦІЇ**

МОНОГРАФІЯ

Харків – 2020

NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE

**NATIONAL SCIENTIFIC CENTER
«INSTITUTE OF EXPERIMENTAL AND CLINICAL
VETERINARY MEDICINE»**

Paliy Anatoliy

Zavgorodniy Andriy

Stegniy Boris

Palii Andrii

**SCIENTIFIC AND
METHODOLOGICAL GROUNDS
FOR CONTROLLING THE
DEVELOPMENT AND USE OF
DISINFECTANTS**

MONOGRAPH

Kharkiv – 2020

УДК 619:614.48:616.98

Розглянуто та схвалено Вченою радою
Національного наукового центру
«Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»
протокол № 3 від 15.04.2019 р.

Палій Анат. П., Завгородній А. І., Стегній Б. Т., Палій Анд. П.
Науково-методичні основи контролю розробки та застосування засобів
дезінфекції. Монографія. – Харків: «Міськдрук». – 2020. – 318 с.

ISBN 978-617-619-237-4

Монографія присвячена науково-експериментальному обґрунтуванню розробки та застосування дезінфектантів з широким спектром біоцидної дії для профілактики та боротьби з інфекційними захворюванням сільськогосподарських тварин, оцінці ефективності бактерицидної дії деззасобів на мікроорганізми, удосконаленню методології контролю ефективності дезінфікуючих препаратів, проведенню дезінфекції об'єктів тваринництва за допомогою механізованих засобів у загальному комплексі ветеринарно-санітарних заходів.

Монографія розрахована на студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, науковців та співробітників науково-дослідних інститутів, практичних лікарів ветеринарної медицини, зооінженерів.

Рецензенти:

Руденко Є.В., доктор ветеринарних наук, професор, член-кореспондент НААН України (Інститут тваринництва НААН).

Оробченко О.Л., доктор ветеринарних наук, старший науковий співробітник (Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»).

Петров Р.В., доктор ветеринарних наук, доцент (Сумський національний аграрний університет).

Наливайко Л.І., доктор ветеринарних наук, старший науковий співробітник (Луганський національний аграрний університет).

Табл. 50. Ілюстр. 40. Бібліографія: 143 назв.

**Науково-методичні основи контролю розробки
та застосування засобів дезінфекції**
© Палій А.П. та ін. – 2020

UDC 619:614.48:616.98

Considered and approved by the Scientific Council of the
National Scientific Center
«Institute of Experimental and Clinical Veterinary Medicine»
Protocol № 3 of 15.04.2019

Paliy Anat. P., Zavgorodniy A. I., Stegnyy B. T., Paliy And. P.
Scientific and methodological grounds for controlling the development and
use of disinfectants. Monograph. – Kharkiv: «Miskdruk» – 2020. – 318 p.

ISBN 978-617-619-237-4

The monograph is devoted to the scientific and experimental substantiation of the development and use of disinfectants with a wide range of biocidal action for the prevention and control of infectious diseases of farm animals, evaluation of the effectiveness of bactericidal action of disinfectants on microorganisms, improvement of the methods of decontamination, mechanized disinfection of livestock facilities in the general complex of veterinary and sanitary measures.

The monograph is designed for students of higher education institutions, postgraduate students, scientists and staff of research institutes, practitioners of veterinary medicine, zoo engineers.

Reviewers:

Rudenko Ye. V., Doctor of Science (Veterinary Medicine), Professor, corresponding member NAAS of Ukraine (Institute of Animal Science NAAS).

Orobchenko O. L., Doctor of Science (Veterinary Medicine), Senior Researcher (National Scientific Center «Institute of Experimental and Clinical Veterinary Medicine»).

Petrov R. V., Doctor of Science (Veterinary Medicine), Associate Professor (Sumy National Agrarian University).

Nalyvaiko L. I., Doctor of Science (Veterinary Medicine), Senior Researcher (Lugansk National Agrarian University).

Tab. 50. Illustrations 40. Bibliography: 143 titles.

**Scientific and methodological grounds for
controlling the development and use of disinfectants**

© Paliy A.P. et al. – 2020

З М І С Т

Передмова.....	7
Вступ.....	9
РОЗДІЛ 1. Ветеринарно-санітарний захист тваринництва.....	12
1.1. Дезінфекція.....	13
1.2. Дезінсекція.....	35
1.3. Дезінвазія.....	54
1.4. Дератизація.....	77
1.5. Дезодорація.....	81
РОЗДІЛ 2. Розробка комплексних дезінфікуючих препаратів.....	85
2.1. Характеристика глутарового альдегіду.....	86
2.2. Характеристика формальдегіду.....	93
2.3. Технологія виготовлення дезінфектантів.....	103
РОЗДІЛ 3. Вивчення біоцидних властивостей деззасобів.....	111
3.1. Бактерицидні властивості.....	111
3.2. Туберкулоцидні властивості.....	121
3.3. Фунгіцидні властивості.....	144
3.4. Віруліцидні властивості.....	153
3.5. Дезінвазійні властивості.....	164
3.6. Показники бактерицидної дії препаратів.....	172
РОЗДІЛ 4. Вивчення фізико-хімічних властивостей деззасобів.....	181
4.1. Масова частка діючої речовини.....	182
4.2. Корозійна дія.....	185
РОЗДІЛ 5. Токсикологічна характеристика дезінфектантів.....	189
5.1. Показники токсичності дезінфектантів.....	189
5.2. Патоморфологічні зміни у лабораторних тварин при дії летальних доз деззасобів.....	193
РОЗДІЛ 6. Апробація дезінфікуючих препаратів.....	201
6.1. Доклінічні (міжлабораторні) випробування.....	201
6.2. Клінічні (виробничі) випробування.....	201
РОЗДІЛ 7. Техніка безпеки, охорона праці і навколишнього середовища при ветеринарно-санітарних заходах.....	207

Науково-навчальне видання

ПАЛІЙ Анатолій Павлович
доктор ветеринарних наук, професор

ЗАВГОРОДНІЙ Андрій Іванович
доктор ветеринарних наук, професор, член-кореспондент НААН

СТЕГНІЙ Борис Тимофійович
доктор ветеринарних наук, професор, академік НААН

ПАЛІЙ Андрій Павлович
доктор сільськогосподарських наук, доцент

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ РОЗРОБКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ДЕЗІНФЕКЦІЇ

МОНОГРАФІЯ

(Українською мовою)

Шановні читачі!

Всі зауваження та пропозиції щодо змісту книги та її оформлення
просимо надсилати за адресою:

61023, м. Харків, вул. Пушкінська, 83

Національний науковий центр

«Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»

e-mail: paliy.dok@gmail.com

Відповідальний за випуск: Палій Анатолій Павлович

Підписано до друку 24.02.2020 р.

Формат 60×84/16. Друк різнограф. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Наклад 300 прим. Зам. № 94

Надруковано в КП «Міська друкарня»

61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44

Свідоцтво про державну реєстрацію

серія ДК, № 5495, від 22.08.2017 р.